

Sportvisie Ede

November 2020

Colofon

Sportvisie Ede

Grafische vormgeving en ontwerp: Communicatie, gemeente Ede

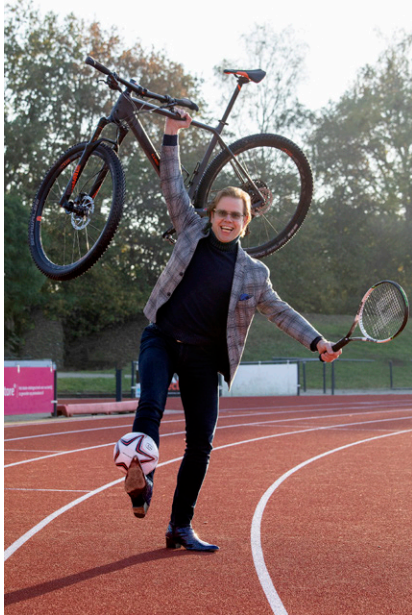
Disclaimer tekst

Bij het samenstellen is de grootst mogelijke zorgvuldigheid nagestreefd. Toch kan de informatie in deze uitgave niet juist of onvolledig zijn. De gemeente Ede is hiervoor niet aansprakelijk. Als u van mening bent dat er beeldmateriaal is gebruikt waarover u het beeldrecht heeft, neem dan contact op met de gemeente Ede via postbus 9022, 6710 HK Ede.

Copyright

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen, in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Ede.

Voorwoord Sportvisie Ede

Vorig jaar is in samenwerking met Sportforum Ede, Sportservice Ede en de gemeente Sportakkoord Ede gesloten. Daarbij waren vele partijen uit sport, onderwijs en zorg betrokken. Het sportakkoord is opgesteld en wordt uitgewerkt door deze drie partijen en een heel aantal betrokken Edenaren. Ik ben er als wethouder Sport trots op dat we het sportakkoord samen hebben gemaakt. Deze sportvisie maakt duidelijk welke onderdelen van het sportakkoord door de gemeente worden uitgevoerd en waar we ons de komende jaren op gaan richten.

Terugkijkend naar de afgelopen jaren is er veel ontwikkeling geweest in het sporten in Ede. Steeds meer mensen genieten al sportend van onze mooie omgeving. Het sporten in de buitenlucht is gestimuleerd door de aanleg en het zichtbaar maken van mtb routes en ruiterroutes.

Ook ik heb begin van dit seizoen mijn mountainbike weer eens uit de schuur gepakt. Ik fiets al jaren met tussenpozen, maar afgelopen seizoen wekelijks. Ik vind het heerlijk om in het weekend op de fiets te stappen en de mooie routes in onze gemeente (en daarbuiten) te rijden. Elke weersverandering zorgt ervoor dat een route weer anders gereden moet worden en dat er andere uitdagingen in de route zitten. Genieten.

De huidige coronacrisis stimuleert het buitensporten nog meer omdat dit één van de weinige activiteiten is dat min of meer 'gewoon' door kan gaan. Sport wordt hierdoor ook nadrukkelijker verbonden met preventie en gezondheid. Ook sportevenementen en topsport hebben de afgelopen tijd meer aandacht gekregen en hier willen we ons ook in de toekomst voor in blijven zetten.

Voor de aankomende jaren richten we ons op het nog aantrekkelijker maken van het sportaanbod voor kwetsbaren en kinderen, waarbij het doel is dat iedereen een leuke passende sport kan vinden die hij/zij voor een langere tijd blijft doen. En waarbij ook aandacht is voor een gezonde levensstijl. Ook het zo goed en efficiënt mogelijk benutten van onze accommodaties voor binnensport, buitensport, zwembaden en de openbare ruimte is een belangrijk thema in deze visie.

Ik hoop dat we met het sportakkoord en deze sportvisie, sporten en bewegen in de gemeente Ede samen tot een hoger niveau kunnen brengen!

Peter de Pater
Wethouder Sport

Inhoudsopgave

Voorwoord Sportvisie Ede	3
1. Inleiding	6
1.1. Sportvisie Ede	6
1.2. Werkwijze	6
1.3. Opbouw	7
2. Achtergrond sportvisie	8
2.1. Onze inwoner centraal	8
2.2. SROI van sport en bewegen in Ede	8
2.3. Sportakkoord Ede	9
3. Doelstellingen	10
3.1. Doelstelling sport	10
3.2. Subdoelstellingen sport	10
3.3. Toelichting indicatoren	11
4. Samenwerking	12
4.1. Interne samenwerking	12
4.2. Externe samenwerking	12
5. Thema 1. Sport en bewegen voor iedereen	14
5.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen	14
5.2. Visie op dit thema	15
6. Thema 2. Kinderen vaardig in bewegen	16
6.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen	16
6.2. Visie op dit thema	17
7. Thema 3. Vitale sportaanbieders	19
7.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen	19
7.2. Visie op dit thema	20
8. Thema 4. Sport, bewegen en gezondheid	21
8.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen	21
8.2. Visie op dit thema	22
9. Thema 5. Duurzame sportinfrastructuur	24
9.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen	24
9.2. Visie op dit thema	25
10. Van visie naar uitvoering	28
10.1. Uitvoeringsplan	28
10.2. P&C cyclus	28
10.3. Ten slotte	28

1. Inleiding

Voor u ligt de sportvisie van de Gemeente Ede. Dit is de opvolger van de eerdere sportnota Ploegenspel. De sportvisie vloeit voort uit het eerder gesloten Sportakkoord Ede.

1.1. Sportvisie Ede

Deze visie is het kader dat in gaat op de rol van de gemeente bij het sportakkoord. Dit kader is de basis voor diverse gemeentelijke producten zoals accommodatieplannen, jaarplannen, investeringsramingen en de P&C-cyclus van de gemeente.

1.2. Werkwijze

De basis van deze visie is het Sportakkoord Ede. De visie is er om helderheid te scheppen over rolverdeling en om kaders te bieden voor de uitvoering. Hiervoor is input opgehaald door gesprekken te voeren met de belangrijkste stakeholders: de ambassadeurs (die ieder een thema van het sportakkoord als aandachtsgebied

hebben) en met Sportforum Ede en Sportservice Ede. Daarnaast is door het Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport en Bewegen een rapport geschreven over de SROI van sport en bewegen in Ede. Ook dit rapport is als input gebruikt.

In de visie kijken we vooral naar de rolneming van de gemeente. Voor het bepalen van de rol gebruiken we het model ontwikkeld door de Raad voor Openbaar Bestuur. Dit model sluit aan bij de vraag wat wij als gemeente doen en wat we vragen aan de samenleving.

1.3. Opbouw

Deze visie start met de beschrijving van de achtergronden bij deze visie. Daaruit volgen de doelstellingen die de gemeente wil behalen met het sportbeleid en de daarbij behorende subdoelstellingen en indicatoren. Daarna worden de belangrijkste samenwerkingspartners om deze doelstellingen te behalen uitgelicht. Vervolgens wordt per thema van het sportakkoord de rol van de gemeente en de daarbij behorende actiepunten besproken. Ten slotte beschrijven we de werkwijze om uitvoering te geven aan deze visie. Bij de thema's worden in het kader voorbeelden gegeven van wat er in Ede speelt.

2. Achtergrond sportvisie

Sport en bewegen is goed voor onze inwoners, zowel fysiek, mentaal als sociaal. Sport en bewegen heeft een enorme positieve bijdrage aan een gezonde levensstijl en is een essentieel onderdeel bij het behouden van een gezond lichaam. Er is een grote link tussen voldoende sport en bewegen en het voorkomen van diverse aandoeningen.

2.1. Onze inwoner centraal

In deze visie staat de Edenaar centraal. Zowel onze inwoner die voldoende sport en beweegt als inwoner die dat niet voldoende doet. We spreken hier bewust van sporten en bewegen, omdat niet iedereen een positief gevoel heeft bij sporten en niet vanzelfsprekend is. Het gaat ook om een gezond beweeggedrag van onze inwoners. We willen daarom als gemeente dat zoveel mogelijk inwoners van Ede voldoende gaan sporten en bewegen.

We richten ons daarom op het blijven sporten en het gaan sporten. Maar wat is er nodig om het sport- en beweeggedrag te bevorderen? Zijn dat goede accommodaties en verengingen, voldoende ruimte voor sporten in de openbare ruimte en de natuur, goed bewegingsonderwijs of gaat het om het wegnemen van drempels die sporten onmogelijk maken? In zowel het sportakkoord Ede en in het onderzoek naar de SROI van sport en bewegen in Ede, stonden deze vragen centraal.

2.2. SROI van sport en bewegen in Ede

We hebben samen met Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport en Bewegen onderzoek gedaan naar het huidige sportlandschap in Ede. Centrale vraag was het bepalen van de SROI van sport en bewegen in Ede en de daarbij behorende succesfactoren en aandachtspunten. Daarmee kunnen we in deze visie ons beter richten op waar onze aandacht nodig is.

Conclusie is dat de SROI van sport en bewegen 2,75 is. Dus iedere euro die er in Ede aan sport en bewegen wordt besteed, levert € 2,75 op als je kijkt naar bijvoorbeeld gezondheidswinst en lager verzuim. Dit getal is hoger dan in Nederland (2,51) en hoger in vergelijking met benchmarkgemeenten zoals Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn. Dit is opvallend omdat Ede, afhankelijk van de definitie, met ongeveer € 46 per inwoner minder uitgeeft aan sport dan het landelijke gemiddelde van € 62 per inwoner.

Sterke kanten van Ede zijn de openbare ruimte en het buitengebied, de aangelegde routes voor bijvoorbeeld mountainbike en het sterke netwerk van voorzieningen. Punten die in Ede minder scoren zijn de lage sportdeelname in de noordelijke kernen en lage verenigingsdeelname (22% in Ede ten opzichte van 28% landelijk). Daarbij moet wel worden opgemerkt dat in het laatste cijfer commerciële aanbieders zoals fitness, banenzwemmen, loopgroepen, bootcamps en maneges niet mee worden gerekend, terwijl er in Ede veel aanbod is van deze partijen. Dit is een mogelijke verklaring dat ondanks dat het percentage verenigingsdeelname lager is, Edenaren wel meer voldoen aan de beweegrichtlijnen dan landelijk gemiddeld (55 om 51 procent): Edenaren maken veel gebruik van de omgeving.

Deze studie geeft dus aan dat we ons blikveld moeten verruimen naar anders georganiseerde sporten en openbare ruimte om de sportende Edenaar aan het sporten te houden en de niet-sportende inwoner moeten verleiden met juist de inzet van de openbare ruimte en anders georganiseerde sporten om te gaan sporten. Dit zijn overigens landelijke trends en herkenbaar voor iedereen die met sport en bewegen te maken heeft.

2.3. Sportakkoord Ede

In het Sportakkoord Ede is ook de ambitie opgenomen dat we willen dat meer mensen in Ede gaan sporten en bewegen. Dit sportakkoord is in november 2019 gesloten door ons als gemeente, Sportservice Ede, Sportforum Ede en organisaties uit de sport, onderwijs en zorgpartners.

In diverse sessies met deze partijen zijn er vijf thema's doorlopen die sport en bewegen in Ede verder vorm geven en bijdragen aan de ambitie:

- Sport en bewegen voor iedereen
- Kinderen vaardig in bewegen
- Vitale sportaanbieders
- Sport, zorg en gezondheid
- Duurzame sportinfrastructuur

Elk thema is aan een ambassadeur toegewezen met bijbehorende actiepunten. Deze sportvisie geeft richting aan de rol die wij als gemeente hebben voor het behalen van de actiepunten en daarmee onze inzet.

Deze thema's zijn niet zomaar gekozen. Zij volgen de thema's van het Nationaal Sportakkoord en zijn gebaseerd op landelijke trends van sporters, maatschappelijke vraagstukken en gezondheid. Vanwege de consistentie volgen wij in deze visie ook deze thema's.

3. Doelstellingen

Als gemeente hebben we een doelstelling met sport, een aantal subdoelstellingen en daarbij behorende indicatoren. Jaarlijks komen deze in de programmabegroting en programmarekening aan bod, met daarbij de resultaten. In de bijbehorende thema's worden de subdoelstellingen en de daarbij behorende indicatoren genoemd die betrekking hebben op dat thema.

3.1. Doelstelling sport

We bieden of geven onze inwoners voldoende kansen en mogelijkheden om te sporten en bewegen. Dit vinden we belangrijk omdat het vitaliteit en contact stimuleert. We streven ernaar dat onze inwoners geen belemmering ervaren om te gaan sporten en bewegen en via sport en bewegen een gezonde leefstijl aan gaan meten en sociaal actief zijn.

3.2. Subdoelstellingen sport

In onderstaande tabel zijn de subdoelstellingen geformuleerd, met daarbij de indicatoren. Tot slot is aangegeven op welk(e) thema('s) de doelstelling betrekking heeft.

Subdoelstelling	Indicator	Thema
Meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen. Daarmee meten we in hoeverre Edenaren op het gebied van sport en bewegen een gezonde leefstijl hebben.	- Percentage Edenaren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen, - Percentage inwoners dat niet sport	Alle thema's
Het aantal voorzieningen sluit aan bij de samenstelling van de bevolking. Hiermee willen we zorgen dat de sportaanbieders voldoende faciliteiten hebben.	- Aantal functionele sportaccommodaties (nodig tot 2030), - De mate waarin de hoeveelheid accommodaties aansluit bij de samenstelling van de bevolking	Duurzame sportinfrastructuur
Voorzieningen worden gewaardeerd met een 7 of hoger. We willen dat onze faciliteiten goed worden beoordeelt omdat goede accommodaties het gebruik bevordert.	Waardering van sportaccommodaties is 7 of hoger	Duurzame sportinfrastructuur

Vervolg tabel

Subdoelstelling	Indicator	Thema
Hogere deelname aan sportverenigingen. Via sportverenigingen sporten bereiken we ook de sociale activatie.	Percentage inwoners dat sport in sportverenigingen	Sport en bewegen voor iedereen, Kinderen vaardig in beweging, Vitale aanbieders
Hoger lidmaatschap van organisaties op het gebied van sport en bewegen. Daarbij gaat het ook om het bevorderen van de sociale activatie, maar kijken we breder dan alleen naar sportverenigingen, maar ook naar fitness, loopgroepen, maneges en dergelijk.	Percentage inwoners dat lid is van een sportorganisatie (ook fitness, loopgroepen, maneges e.d.)	Sport en bewegen voor iedereen, Kinderen vaardig in beweging, Vitale aanbieders
De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger. Sportservice Ede is onze partner in de uitvoering en belangrijk voor het halen van onze resultaten bij elk thema. De waardering willen we daarom meten.	Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger	Alle thema's

3.3. Toelichting indicatoren

In de programmabegroting zijn de volgende indicatoren opgenomen met de daarbij behorende streefwaarde, een korte toelichting en de laatst bekende meting:

Effectindicatoren	Metingen			Streef-waarde	Referentie waarde
	2017	2018	2019		
Percentage Edenaren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	-	49	55	55	n.v.t.
Dit percentage wordt via de GGD monitoren gemeenten. In 2020 volgt nieuwe meting.					
Percentage inwoners dat sport in sportverenigingen	-	22	-	25	n.v.t.
Daarmee worden de bij NOC*NSF aangesloten verenigingen bedoeld en wordt ook door NOC*NSF aangeleverd.					
Percentage inwoners dat niet sport	-	42	-	40	46,6 (2016)
Is één van de Depla-indicatoren, wordt verkregen via landelijke monitor Rs					
Percentage inwoners dat lid is van een sportorganisatie (ook fitness, loopgroepen, maneges e.d.)	-	-	-	28	23,1
Nog geen gegevens. Wordt toegevoegd aan Inwoners aan het Woord 2020 om een volledig beeld te krijgen van het samen sporten in Ede. De streefwaarde is het landelijk gemiddelde.					
Prestatie-indicatoren	Metingen			Streef-waarde	Referentie waarde
	2017	2018	2019		
Aantal sportaccommodaties (nodig tot 2030)	60%	75%	80%	100%	n.v.t.
In de accommodatieplannen binnensport en buitensport zijn investeringen geraamd tot 2021 om te voldoen aan de verwachte benodigde capaciteit.					
De mate waarin de hoeveelheid accommodaties aansluit bij de samenstelling van de bevolking	75%	85%	85%	100%	n.v.t.
In het accommodatieplan is per jaar ingeschat hoeveel accommodaties nodig zijn; het percentage geeft aan in welke mate dit is gerealiseerd.					
Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger	-	-	-	7	n.v.t.
Nog geen gegevens. Wordt meegenomen in jaarverslag SSE					
Waardering van sportaccommodaties is 7 of hoger	-	-	-	7	n.v.t.
Nog geen gegevens. Wordt meegenomen in jaarverslag SSE					

4. Samenwerking

Om de sportambities te behalen is samenwerking noodzakelijk, zowel intern als extern met allerlei partijen. In dit hoofdstuk bespreken we de belangrijkste partijen die een rol hebben bij de uitwerking van de thema's.

4.1. Interne samenwerking

Sociaal domein

Sport en bewegen dragen bij aan de doelstellingen die we als gemeente hebben voor de sociale basis en preventie. Denk daarbij aan een gezonde leefstijl, vrijwillige inzet en voorkomen van eenzaamheid. Door sport sterker in te zetten voor deze onderdelen, maar ook gebruik te maken van de kennis, expertise en middelen in dit domein, werken we samen aan de doelstellingen. Integraal beleid is een voorwaarde om de doelstellingen te behalen.

Ruimtelijk domein

Sport en het ruimtelijk domein zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Denk aan de ruimtelijke vraagstukken die er zijn om accommodaties te huisvesten, het eigendom van de accommodaties en het beheer bij vastgoed, maar ook de inrichting van de openbare ruimte, volgens de kenmerken van een beweegvriendelijke omgeving. Daarbij willen we spelen, bewegen en sporten met elkaar verbinden. Om deze verbinding goed te maken, is sport en bewegen onderdeel van de omgevingsvisie en is er een intensieve samenwerking met vastgoed.

Sportservice Ede

Holding Sportservice De Vallei BV is 100% eigendom van de gemeente Ede en daarmee een overheidsbedrijf. Binnen deze holding vallen Sportservice Ede (SSE) en Zwembad De Peppel. Sportservice Ede is de belangrijkste uitvoerder van ons sportbeleid. Daarbij gaat het om beheer en exploitatie van gemeentelijke binnensportaccommodaties, buitensportaccommodaties, het stimuleren van sport en bewegen en beheer en exploitatie Zwembad De Peppel. SSE is daarmee een belangrijke gesprekspartner bij onze visievorming en bij de uitvoering.

4.2. Externe samenwerking

Sportforum Ede

Sportforum Ede is een autonome adviesraad, die voor de gemeente de ogen en de oren zijn van wat er bij de georganiseerde verenigingssport leeft. Sportverenigingen hebben een belangrijke rol in het Edese sportlandschap en met Sportforum Ede hebben we een goede vertegenwoordiger van de verenigingssport. Daarom vragen wij Sportforum Ede vaak om advies, maar geven ze ook ongevraagd advies. Sportforum Ede zal om advies gevraagd worden bij het uitvoeringsprogramma en de plannen en instrumenten die daar uit voort komen zoals de accommodatieplannen.

Sportaanbieders

De sportaanbieders zijn de sportverenigingen en commerciële sportaanbieders. We kiezen bewust voor de term sportaanbieders omdat we vanuit de Edenaar redenerend, vooral willen dat onze inwoners gaan sporten en bewegen en de partij waarbij, is daarbij minder relevant. Wel zien we dat verenigingen vaak een meerwaarde hebben op sociaal gebied. Alleen door goede samenwerking kunnen we onze beleidsdoelstellingen behalen en in de thema's zullen we waar nodig verduidelijken wat ze van de gemeente kunnen verwachten. In het thema vitale sportaanbieders komt onze ondersteuning aan de sportaanbieders aan bod.

Ambassadeurs Sportakkoord Ede

Ieder thema van het sportakkoord heeft een ambassadeur. Deze ambassadeur heeft als taak om de ambities en actiepunten verder mee vorm te geven. De ambassadeurs zijn geworven uit partijen zoals Sportforum Ede, Sportservice Ede maar ook uit onderwijs en zorg.

Zorg en welzijn

Om de samenwerking in het sociaal domein verder vorm te geven, hebben we ook partijen uit zorg en welzijn nodig. Denk daarbij aan Ziekenhuis Gelderse Vallei, zorginstellingen, Malkander maar ook bewonersinitiatieven die initiatieven kunnen aandragen in het kader van het sportakkoord.

Kennisinstellingen

We werken samen met diverse instellingen om kennis te vergaren en toe te passen. Goede samenwerking met onderwijs, Kenniscentrum Sport en Mulier Instituut heeft ons al veel kennis opgeleverd en zullen we dus ook in de toekomst blijven benutten.

Samenwerking in Gelderland

Provincie Gelderland is voor ons een belangrijke partner voor bijvoorbeeld sportevenementen. Door samenwerking met provincie en andere steden uit Gelderland leren we van elkaar en maken we niet alleen Ede maar ook Gelderland sportiever.

5. Thema 1. Sport en bewegen voor iedereen

5.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen

Ambitie sportakkoord

Meer Edenaren gaan sporten en bewegen en daarbij zetten we sport en bewegen in om kwetsbaren te laten groeien.

Rol van de gemeente

Wij stimuleren o.a. via Sportservice Ede, maar ook via accommodaties en de openbare ruimte dat Edenaren zoveel mogelijk gaan sporten en bewegen en we faciliteren waar nodig door drempels weg te halen.

Subdoelen gemeente

Onderstaande subdoelen passen bij dit thema:

- Meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen
- De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger
- Hogere deelname aan sportverenigingen
- Hoger lidmaatschap van organisaties actief op het gebied van bewegen

Daarbij horen de onderstaande indicatoren:

- Percentage Edenaren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen, streefwaarde 55%
- Percentage inwoners dat lid is van een sportorganisatie (ook commerciële organisaties), streefwaarde 28%
- Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger

5.2. Visie op dit thema

Sportstimulering

Sport en bewegen heeft een enorme positieve bijdrage aan een gezonde levensstijl en is een essentieel onderdeel bij het behouden van een gezond lichaam. Onze rol is het stimuleren van onze inwoners om zoveel mogelijk te sporten en te bewegen en dat begint met bewustwording van de positieve effecten van sport en bewegen op de gezondheid. Daarbij gaat het ook om het stimuleren van sport en bewegen in de dagelijkse setting, bijvoorbeeld in de openbare ruimte.

Door meer communicatie over sport en bewegen en de positieve verhalen kan de bewustwording worden vergroot en als inspiratie dienen. Dit willen we doen via een platform waarbij het aanbod inzichtelijk is voor onze inwoners. We brengen naast het reguliere sportaanbod van aanbieders ook in beeld welke activiteiten er in de wijk zijn, welke accommodaties inwoners kunnen gebruiken en welke sportieve punten er zijn in de openbare ruimte. We willen ook laten zien hoe je bewegen in het dagelijks leven kunt integreren door bijvoorbeeld eerder op de fiets te stappen dan in de auto.

Belangrijk is om inwoners laagdrempelig in contact te laten komen met sport en bewegen. Daarmee geven we meer mensen de kans om op eigen niveau kennis te laten maken met wat ze kunnen en wat ze leuk vinden en dat geeft de meeste kans op structurele sportdeelname. De sportkaart die nu op de Kenniscampus beschikbaar is, is een goed voorbeeld van laagdrempelig aanbod. Door deze samenwerking tussen onderwijs en sport, kunnen studenten op de Kenniscampus allerlei sporten beoefenen voor een gereduceerd tarief. We onderzoeken of er voldoende animo is om deze sportkaart beschikbaar te maken voor heel Ede en een bredere leeftijdscategorie.

Voor de oudere inwoners wordt er gewerkt aan een verbetering van de toegankelijkheid en vindbaarheid van het sport en beweegaanbod. Sportservice zal in opdracht van de gemeente beweegactiviteiten stimuleren (kijken naar vraag en aanbod) en zorgdragen voor borging van bestaande MBVO activiteiten bij de sportaanbieders.

Matching vraag en aanbod voor kwetsbare inwoners

Er is aanbod voor kwetsbaren met een verstandelijke of lichamelijke beperking of met gedragsproblemen in Ede, maar niet al het aanbod is bekend. Daarom werken we regionaal samen met Uniek Sporten, een landelijke organisatie met expertise om vraag en aanbod te matchen. Ook onze buurtsportcoaches zetten we in voor het matchen van vraag en aanbod. Om het aanbod extra inzichtelijk te maken gaan we speciale sportdagen organiseren voor verschillende doelgroepen (denk aan mensen met een verstandelijke beperking, lichamelijke beperking of gedragsproblemen).

Hoewel de wens is om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten binnen regulier aanbod, is specifiek aanbod soms

wenselijk. Denk bijvoorbeeld aan mensen die gebruik maken van een rolstoel of visuele beperkingen hebben. Samen met Sportservice Ede, sportaanbieders en zorg en welzijnsinstellingen bekijken we hoe we dit specifiek aanbod kunnen vormgeven.

Uniek sporten: samen werken aan sporten en bewegen met een beperking

Een aantal jaren geleden heeft Ede zich samen met Barneveld en Scherpenzeel aangesloten bij Uniek Sporten. Bij Uniek Sporten wordt er gewerkt vanuit regionale samenwerkingsverbanden die het sport aanbod voor mensen met een beperking bevorderen. Vanuit deze samenwerkingsverbanden worden sportaanbieders ondersteund die gehandicaptensport willen aanbieden. Ook worden mensen met een beperking geholpen in het vinden van de juiste sport. Zo worden sporters en sportaanbieders met elkaar in contact gebracht. Door in de regio Ede samen te werken kunnen we vraag en aanbod beter op elkaar afstemmen en meer mensen bereiken.

Samenwerking met zorg en welzijnsorganisaties

We gaan ervoor zorgen dat buurtsportcoaches zorg- en welzijnsorganisaties actief gaan benaderen om een passend aanbod voor onze kwetsbare inwoners te vinden of wanneer dit nodig is specifiek aanbod te ontwikkelen. Zorg en welzijnsorganisaties kunnen ondersteunend zijn aan sportaanbieders om het sportaanbod verder te ontwikkelen en te verbeteren. Daarmee moet het mogelijk worden om zoveel mogelijk inwoners binnen het reguliere aanbod te laten sporten. Dit past ook bij het thema vitale sportaanbieders.

Voor kwetsbare inwoners is het bezoeken van een sportaanbieder niet vanzelfsprekend en is soms extra begeleiding nodig. Door inzet van maatjesprojecten willen we kwetsbare inwoners beter begeleiden naar het sportaanbod en deze drempel wegnemen.

Ondersteuning sportaanbieders

Sportaanbieders zijn vaak van goede wil om het aanbod open te stellen voor kwetsbare inwoners en dat past ook bij hun rol als vitale aanbieder. Echter zitten de aanbieders soms met vragen over aanpak, vrijwilligers en materialen. In het takenpakket van buurtsportcoaches komt meer ruimte om de aanbieders te ondersteunen bij deze vragen en ook zorg en welzijnsorganisaties kunnen ondersteuning bieden, vooral bij de pedagogische aanpak.

Financiële ondersteuning

Er is financiële ondersteuning van minima mogelijk voor onder andere sport via het programma 'Meer kinderen Meedoen en Meer Volwassenen Meedoen'. Dit wordt gewaardeerd en zetten we voort.

6. Thema 2. Kinderen vaardig in bewegen

6.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen

Ambitie sportakkoord

Ieder kind heeft de mogelijkheid zich motorisch gezien optimaal te benutten.

Rol van de gemeente

Wij zorgen voor de infrastructuur, met name via de gymaccommodaties. Onze rol om kinderen te stimuleren om te gaan sporten en faciliteren wij via Sportservice Ede sportaanbieders bij het ontwikkelen van een goed opleidingsprogramma voor het technisch kader. Daarnaast hebben wij een regisserende rol op het gebied van faciliteiten, zowel in de openbare ruimte als met sportaccommodaties.

Subdoelen gemeente

Onderstaande subdoelen passen bij dit thema:

- Meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen
- De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger
- Hoger % deelname aan sportverenigingen,
- Hoger % lidmaatschap van organisaties actief op het gebied van bewegen

Daarbij horen de onderstaande indicatoren:

- Percentage Edenaars dat voldoet aan de beweegrichtlijnen, beweegrichtlijn specifiek voor kinderen streefwaarde 55%
- Percentage inwoners dat lid is van een sportorganisatie (ook commerciële organisaties) streefwaarde 28%
- Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger

6.2. Visie op dit thema

Kind centraal

We willen ieder kind in Ede de kans geven zich breed motorisch te ontwikkelen. Daarmee willen we kinderen de kans geven om zich zo breed mogelijk op sport en bewegen te oriënteren, talent te ontdekken en daarmee te stimuleren een leven lang te sporten en te bewegen. Buurtsportcoaches van Sportservice Ede krijgen een centrale rol om deze doorlopende leerlijn te faciliteren en duurzaam borgen. Daarbij streven we naar een gezamenlijke aanpak tussen scholen, sportaanbieders en inrichting van de openbare ruimte om dit te behalen.

Als kapstok voor de doorlopende leerlijn gebruiken we het Gelders model voor talentontwikkeling en het daarbij behorende programma Sportief Groot Worden. Dit model en programma gaat uit van zeven pijlers waardoor iedereen op zijn of haar niveau zich motorisch kan ontwikkelen. Daarbij gaat het om testen en meten van beweegniveau in het bewegingsonderwijs met een volgsysteem, differentiatie in het bewegingsonderwijs, het een kansrijke beweegomgeving in de buitenruimte, een passend aanbod bij sportaanbieders, een goede jeugdopleiding bij aanbieders, doorverwijzing naar regionale programma's en tot slot doorverwijzing naar topsportprogramma's. Dit model wordt hieronder gebruikt als leidraad voor de verdere uitwerking voor dit thema.

Bewegingsonderwijs

De gemeente heeft een regisserende rol voor wat betreft het aanbieden van faciliteiten voor bewegingsonderwijs. Wij willen het onderwijs uitdagen en faciliteren om naast de binnensportaccommodaties ook meer gebruik te maken van speelpleinen, openbare ruimte, de buitensportaccommodaties en het zwembad om daarmee ook breed motorische ontwikkeling bij kinderen te stimuleren. Daarmee zorgen we dat onze faciliteiten beter worden benut en daarmee dragen we ook bij aan de ambities van het thema duurzame sportinfrastructuur.

Samen met het onderwijs en de vakdocenten bekijken we welke leermiddelen er nodig zijn bij een sportfaciliteit om bewegingsonderwijs zo goed mogelijk te kunnen geven. We werken aan een gethematiseerde aanpak van

onze binnensportaccommodaties, bijvoorbeeld gymzalen speciaal inrichten voor turnen of juist voor balsporten. Daarbij bekijken we de mogelijkheden van nieuwe materialen en technieken zoals projectie.

De inhoud van het bewegingsonderwijs en de inzet van vakdocenten blijven een verantwoordelijkheid van het onderwijs zelf, maar we blijven in gesprek met het onderwijs en Sportservice Ede om te kijken waar we het onderwijs kunnen helpen bij het verhogen van de kwaliteit van bewegingsonderwijs en dit te monitoren met testen en het meten van het beweegniveau en te differentiëren in de les. We denken mee in het ontwikkelen van een meerjarenvisie op het bewegingsonderwijs waarbij spelen, bewegen en sporten in een gezonde beweegvriendelijke en stimulerende leefomgeving centraal staan en daarmee een actieve levensstijl stimuleren.

Graag willen we in samenspraak met het onderwijs de inhoud van het bewegingsonderwijs verbreden naar onderwijs over gezonde leefstijl. Met bijvoorbeeld aandacht voor gezonde voeding dragen we bij aan het thema sport, bewegen en gezondheid. Daarbij nemen we ook cultuur en dan met name dans, theater en muziek mee omdat deze onderdelen ook zorgen voor een rijke motorische ontwikkelomgeving van kinderen. Door deze verbreding krijgen kinderen meer kennis en mogelijk ook een attitude over een gezonde leefstijl en leren ze ontdekken welke mogelijkheden er zijn om ook daadwerkelijk gezond te leven.

Swim2Play: vernieuwing in het bewegingsonderwijs.

Het traditionele schoolzwemmen is in Ede vervangen door het programma Swim2Play. Dit is een doorlopend programma op de basisschool waarbij kinderen elk jaar een aantal weken naar het zwembad gaan. De opbouw is om kinderen eerst slootveilig dan zwembadvaardig en tenslotte extra vaardig te maken in zwemmen en zwemsport. Groot voordeel is dat het een jaarlijks programma is en kinderen zo blijven zwemmen. De Gemeente Ede biedt via Sportservice Ede en zwembad De Peppel dit programma aan de scholen aan, scholen zijn verantwoordelijk voor vervoer en begeleiding. Inmiddels nemen ruim 70 klassen en meer dan 2000 kinderen deel aan dit programma.

Sporten en bewegen in de openbare ruimte

Voor onze kinderen en jeugd willen we een uitdagende en passende openbare ruimte waardoor ze ook buiten het aanbod van school en sportaanbieder kunnen sporten en bewegen. Om te zorgen dat ook speelplaatsen bijdragen aan de motorische ontwikkeling van het kind, denken wij vanuit sport en bewegen mee over de speelplannen en de inrichting van de openbare ruimte. Daarmee ontsluiten wij beter de mogelijkheden die de openbare ruimte voor sport en bewegen biedt en dat sluit weer aan bij het thema duurzame sportinfrastructuur.

Buurtsportcoaches bieden een laagdrempelig en inspiratievol aanbod in de wijk aan. Ze initiëren en ontwikkelen aanbod samen met de andere wijkpartners en sportaanbieders en zorgen voor borging in de wijk door ook buurtbewoners aan de activiteit te binden. Kinderen maken op deze wijze eenvoudig kennis met allerlei beweegvormen en sporten en daarmee kunnen ze zich motorisch ontwikkelen en een voorkeursport ontdekken. We zien dat dit aanbod een goede eerste kennismaking is met sport en bewegen, maar we willen steviger inzetten op de toeleiding naar een sportaanbieder voor structureel aanbod, omdat daarmee een leven lang sporten en bewegen beter wordt gegarandeerd. Door dit laagdrempelig aanbod willen we ook bijdragen aan thema sport en bewegen voor iedereen.

Kinderen bij een sportaanbieder

Een positieve sportcultuur staat voorop. Doel is dat onze jeugd veilig, eerlijk, zorgeloos en vooral met plezier kan sporten. In de ondersteuning van aanbieders door Sportservice Ede is dit een doorlopend en belangrijk thema. Buurtsportcoaches stimuleren en faciliteren bestuur, trainers en vrijwilligers om zich te scholen. Het opleidingsfonds is daarbij een belangrijk instrument wat we goed willen benutten.

Sportaanbieders worden onder leiding van buurtsportcoaches gestimuleerd om meer samen te werken op het gebied van de jeugd. Denk daarbij aan multisportprogramma's, uitwisselen van best practices en gezamenlijk opleiden van trainers en coaches. Dit draagt ook bij aan het thema vitale aanbieders. Extra aandacht komt hier voor de mogelijkheid om kwetsbare jeugd op te vangen binnen het reguliere aanbod. Het trainen en coachen blijft een verantwoordelijkheid van de sportaanbieder zelf. Buurtsportcoaches nemen deze taak niet over.

Regionale en landelijke programma's

In Ede zijn er diverse sportaanbieders die talentvolle jongeren opleiden tot potentieel topsporter. We faciliteren via de buurtsportcoaches regionale programma's om deze sportaanbieders te ondersteunen bij talentontwikkeling. Het Gelders model voor talentontwikkeling is daarbij de kapstok. De talenten zelf worden ondersteund door de programma's van topsport Gelderland, ook wanneer ze in een landelijk programma zitten. De Edese talenten zetten we in als voorbeeld en rolmodel voor onze jeugd en om Ede te profileren als sport- en beweegstad.

7. Thema 3. Vitale sportaanbieders

7.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen

Ambitie sportakkoord

De sportaanbieders zijn vitaal en toekomst bestendig, creëren een plezierig sportklimaat en spelen een belangrijke rol bij de andere thema's uit het sportakkoord.

Rol van de gemeente

Wij hebben vaak een regisserende rol als het gaat om accommodaties. Daarnaast hebben een stimulerende rol bij de maatschappelijke inzet van verenigingen en een faciliterende rol bij ondersteuning van sportaanbieders.

Subdoelen gemeente

Onderstaande subdoelen passen bij dit thema

- De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger
- Hogere deelname aan sportverenigingen
- Hoger lidmaatschap van organisaties actief op het gebied van bewegen

De volgende indicatoren horen bij deze subdoelstellingen

- Percentage inwoners dat lid is van een sportorganisatie (ook commerciële organisaties) streefwaarde 28%
- Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger

7.2. Visie op dit thema

Vitale sportaanbieder

Wij waarderen de sportaanbieders enorm. Zij zijn de belangrijkste schakel om de doelstelling om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen te behalen. Daarnaast nemen ze een belangrijke plaats in het sociale netwerk in Ede en spelen ze een rol bij allerlei maatschappelijke vraagstukken. Zonder sportaanbieders zou onze sociale basis veel minder goed zijn ontwikkeld.

Omdat sportaanbieders zo belangrijk voor ons zijn, willen wij een grotere rol geven aan Sportforum Ede en de ambassadeurs. Deze raad van sportverenigingen zijn voor ons de oren en ogen van de vereniging. Met de ambassadeurs kijken we ook naar het bredere spectrum van aanbieders. Door regelmatig overleg tussen SSE, Sportforum Ede en ambassadeurs op het gebied van ondersteuning voor aanbieders willen we de samenwerking borgen. Sportforum Ede zit daarom ook in de werkgroep van het sportakkoord en samen met de ambassadeurs vormt deze werkgroep de regiegroep van dit akkoord.

De wereld voor sportaanbieders verandert. De vragen en wensen van de sporters zijn de afgelopen jaren veranderd: sporters willen flexibel sporten, shoppen tussen sporten en aanbieders en maken meer gebruik van de openbare ruimte. Sporters worden meer consument dan lid. Daarnaast worden aanbieders gevraagd om een bijdrage te leveren aan allerlei maatschappelijke thema's.

Niet iedere sportaanbieder is in staat om hier goed op in te spelen en daarom willen we werken aan vitale sportaanbieders. Vitale sportaanbieders zijn toekomstbestendig doordat ze ondernemend zijn en kunnen inspelen op maatschappelijke vraagstukken. Belangrijke onderdelen voor een vitale aanbieder zijn professionaliseren, vernieuwen en verbreden aanbod (en dit zichtbaar maken en zijn) en samenwerking.

Een goede accommodatie is een randvoorwaarde voor een sportaanbieder is de sportaccommodatie. In het thema duurzame sportinfrastructuur komen we hier uitgebreid op terug.

Professionalisering van sportaanbieders

We beseffen dat de professionalisering niet altijd eenvoudig is voor een organisatie die wordt gerund door vrijwilligers. Daarom gaan we de komende jaren onze buurtsportcoaches fors inzetten om deze transitie binnen de sportaanbieders vorm te geven. Daarvoor willen we eerst een 0-meting doen: hoe vitaal zijn onze aanbieders? Waar liggen de uitdagingen en hoe kunnen we samen met Sportservice Ede en andere ondersteunende partijen deze aanbieders verder helpen. Daarmee willen we onze aanbieders versterken en toekomst bestendig maken.

Vernieuwen en verbreden aanbod

Belangrijk is dat de sportaanbieders goed inzicht hebben in de vraag van onze inwoners en daar met het aanbod op in spelen. Denk daarbij aan andere tijden, andere spelvormen en aanbod dicht bij in de wijk. We willen daarom in het nog op te zetten platform over vraag en aanbod van sport in Ede juist ruimte laten voor input van onze inwoners. Wanneer er voldoende inzicht is kan een aanbieder ook daadwerkelijk inspelen op de wensen van de inwoners. Ook hierbij spelen de buurtsportcoaches, maar bijvoorbeeld ook de sportbonden een belangrijke rol.

Open Sportpark

Samenwerking is de kern van een Open Sportpark gedachte. Door meer uitwisseling met elkaar kunnen aanbieders elkaar helpen om vitaal te worden en vitaal te blijven. Het voorkomt dat er een versnipperd aanbod ontstaat, te veel initiatieven worden opgetuigd voor een te kleine vraag en het wiel iedere keer opnieuw moet worden uitgevonden.

Via Open Sportparken willen wij aanbieders clusteren en zo meer samen laten werken. Naast de samenwerking met elkaar willen we ook faciliteren dat aanbieders meer samen gaan werken met onderwijs, zorg, welzijn en bedrijfsleven om samen maatschappelijke vraagstukken aan te pakken en daarmee bij te dragen aan thema's zoals sport en bewegen voor iedereen, kinderen vaardig in bewegen en sport, zorg en gezondheid. Om dit vorm te geven, kijken we naar de mogelijkheden van sportparkmanagers.

Open sportpark De Peppel

In een uitvoerig traject met meer dan 30 'bewoners' van sportpark De Peppel hebben we gewerkt aan het meer open maken van het sportpark. Daarbij is er ingestoken op organisatorische samenwerking, het aantrekkelijker maken van het sportpark en het betrekken van de aangrenzende wijken bij het sportpark. Daarmee willen we verenigingen vitaler maken en vooral meer toekomst bestendigd. Concrete uitwerking is een gezamenlijke website en een gezamenlijk multicourt voor zowel de verenigingen als de wijk. Om de plannen goed uit te voeren is een sportparkmanager aangesteld.

Topsportverenigingen

In Ede hebben we veel verenigingen die in de top van de professionele sport spelen of in de top van amateursport. Zij zijn een bron van inspiratie en een mooi visitekaartje voor Ede. We maken in Ede geen onderscheid tussen de verschillende aanbieders en hebben geen topsportregelingen. Wel ondersteuning op het gebied van talentontwikkeling, zie daarvoor het thema vaardig in beweging.

8. Thema 4. Sport, bewegen en gezondheid

8.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen

Ambitie sportakkoord

Vanuit structurele samenwerkingsverbanden wordt een gezonde leefstijl toegankelijk voor alle inwoners. Daarnaast wordt sport zowel preventief als curatief ingezet.

Rol van de gemeente

Als gemeente hebben we een stimulerende rol in het promoten van een gezonde leefstijl en een faciliterende rol in de daarbij behorende acties.

Subdoelen gemeente

Onderstaande subdoelen passen bij dit thema:

- Meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijnen

Daarbij horen de volgende indicatoren:

- Percentage Edenaren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen, streefwaarde 55%

8.2. Visie op dit thema

Gezonde levensstijl

Sport en bewegen heeft een enorme positieve bijdrage aan een gezonde levensstijl en is een essentieel onderdeel bij het behouden van een gezond lichaam. Er is een grote link tussen voldoende sport en bewegen en het voorkomen van diverse aandoeningen. Toch is sport en bewegen niet voor iedereen vanzelfsprekend. Bij het thema sport en bewegen voor iedereen hebben we aandacht gehad voor de kwetsbare inwoners en willen we drempels wegnemen voor sport en bewegen.

We willen vooral dat mensen bewust zijn van factoren voor een gezonde leefstijl zoals sport en bewegen. Ons uitgangspunt is om sport en bewegen op een positieve manier te promoten zonder belerend te worden. We willen sport en bewegen integreren in het gezondheidsbeleid en sport en bewegen zal bij de uitwerking van het gezondheidsbeleid nadrukkelijk betrokken worden, net zo als we gezondheidsbeleid bij de uitvoering van deze visie zullen betrekken. Samen zijn we beter in staat om onze inwoners te stimuleren om met een gezonde leefstijl aan de slag te gaan.

In de omgevingsvisie staat gezonde levensstijl als één van de speerpunten om ruimtelijke ontwikkelingen verder te geven. Daarbij is er een relatie met het thema duurzame sportinfrastructuur voor zowel accommodaties als een beweegvriendelijke omgeving.

Programma's voor kinderen en jeugd

We willen, zoals beschreven bij het thema vaardig in bewegen, een gezonde leefstijl inbedden in de programma's rondom bewegingsonderwijs en dit verbreden naar leefstijlonderwijs. De kennis die in Ede is over gezonde leefstijl en dan met name voeding is groot.

Kinderen en jongeren komen graag na het sporten bij elkaar in de sportkantines. Keuze voor een gezond aanbod in deze kantines vinden wij belangrijk. Vanuit het programma food worden sportkantines aangespoord om te werken aan een gezonder aanbod, dit willen we inbedden net zo als verantwoord alcoholgebruik.

Ziekenhuis Gelderse Vallei: een uniek ziekenhuis in Ede voor een unieke samenwerking

Sports Valley, het sportmedisch expertisecentrum van Ziekenhuis Gelderse Vallei, biedt unieke topsportzorg voor topsporters en sportzorg voor de breedtesporter en recreanten van elk niveau. Het team van Sports Valley heeft al jarenlange ervaring met het behandelen van sporters. Zo acteert de afdeling topsportgeneeskunde al meer dan 10 jaar op het hoogste niveau van sportmedische zorg waarbij ze nationale en internationale topsporters behandelen. Naast de sportartsen zijn ook de sportorthopeden, een cardioloog, een longarts en de radiologen allen onderdeel van Sports Valley. De sportartsen, longarts en radiologen zijn ook High Performance Partner van TeamNL.

Daarnaast investeert Ziekenhuis Gelderse Vallei al meer dan 10 jaar in de toepassing van voeding, bewegen en slaap in de medische zorg, op basis van wetenschappelijk onderzoek. Gericht op gezondheidswinst en preventie en is daarmee een belangrijke partner voor deze sportvisie.

Ziekenhuis Gelderse Vallei levert unieke topsportzorg voor topsporters en sportzorg voor de breedtesporter en recreanten. Sporters krijgen in dit ziekenhuis extra aandacht en versnelde toegang. Dit alles om sporters weer snel aan het sporten te krijgen en waardoor mensen een gezonde leefstijl (met veel bewegen) kunnen behouden. Daarbij is er in het ziekenhuis ook extra aandacht voor voeding en slaap.

Aan de preventiekant willen we samen met Ziekenhuis Gelderse Vallei voorlichting geven aan trainers en coaches over preventie en behandeling van blessures. Dit draagt bij aan een gezonde en veilige sportomgeving.

Om patiënten te begeleiden naar een gezonde leefstijl werken Ziekenhuis Gelderse Vallei en Sportservice samen. Daarvoor is een sportspreekuur ingericht waarbij patiënten kunnen worden geholpen bij de sportvragen, bijvoorbeeld door het verwijzen van programma's voor mensen met diabetes.

We willen stimuleren dat er meer van deze samenwerkingen op gang gaan komen tussen Ziekenhuis Gelderse Vallei, gemeente en Sportservice Ede om zo meer Edenaars een gezonde leefstijl aan te meten en te laten behouden.

Verstevigen verbindingen sport en zorg

Sport en bewegen is een belangrijk middel om ziektes te voorkomen, te herstellen, te verhelpen of om beter om te gaan met ziektes. Sport en bewegen is daarom een thema bij het lokaal gezondheidsbeleid. Het is belangrijk dat eerstelijns en tweedelijnszorg weten wat er mogelijk is op het gebied van sport en bewegen in Ede. Daarvoor willen we dat Huisartsengroep Gelderse Vallei, Ziekenhuis Gelderse Vallei, zorgverzekeraars en sportaanbieders elkaar weten te vinden. We hebben Sportservice Ede de opdracht gegeven om hier een coördinerende rol in te pakken.

Met het programma Meer bewegen voor ouderen bereiken we ook de mensen in de ouderenzorg. Ouderen kunnen zo door dit programma in beweging blijven en voorkomen we door bijvoorbeeld valtraining blessures. We willen dit programma uitbreiden richting meer intensieve ouderenzorg om ook deze groep weerbaarder te maken.

Sportaanbieders hebben de intentie om iets te willen betekenen voor mensen met bijvoorbeeld een chronische ziekte, maar lopen aan tegen de vraag hoe dit te organiseren. We willen samen met partners uit de zorg kijken of door middel van ondersteuning of voorlichting we hier de aanbieders bij kunnen helpen.

9. Thema 5. Duurzame sportinfrastructuur

9.1. Ambitie, rol en subdoelstellingen

Ambitie sportakkoord

De ambitie in het sportakkoord is om de sportieve ruimte meer openbaar te maken en de openbare ruimte sportiever.

Rol van de gemeente

Duurzaamheid is een containerbegrip. Met duurzame infrastructuur bedoelen wij dat het maatschappelijke rendement van de accommodaties zo groot mogelijk moet zijn. Dus accommodatie met een goede bezetting (streefwaarde 70%) en benutting die ook zo rendabel mogelijk gerund wordt. Daarbij komt bijvoorbeeld energiebesparing vanzelf aan bod.

Bij duurzame sportinfrastructuur heeft de gemeente veelal een regisserende rol. Zonder de gemeente komen sportaccommodaties niet van de grond omdat deze (op enkele uitzonderingen na) commercieel niet te exploiteren zijn.

Subdoelen gemeente

De subdoelstellingen voor de gemeente zijn:

- Sportvoorzieningen worden gewaardeerd met een 7 of hoger
- Het aantal voorzieningen sluit aan bij de samenstelling van de bevolking.
- De dienstverlening van Sportservice Ede wordt gewaardeerd met een 7 of hoger

De daarbij behorende indicatoren zijn:

- Aantal sportaccommodaties benodigd tot 2030, streefwaarde 100%
- De mate waarin de hoeveelheid accommodaties aansluit bij de samenstelling van de bevolking, streefwaarde 100%
- Waardering van sportaccommodaties is 7 of hoger
- Waardering voor Sportservice Ede is 7 of hoger

9.2. Visie op dit thema

Accommodatieplannen

Sportaccommodaties zijn onmisbaar voor het beoefenen van sport, maar zijn ook de grootste investeringen op het gebied van sport. We moeten daarom zorgvuldig met de sportaccommodaties omgaan. Niet voor niets heet dit thema duurzame infrastructuur. Het gaat om zo goed mogelijk benutten van de accommodaties voor binnensport, buitensport, zwembaden en de openbare ruimte.

Voor deze basisinfrastructuur maken we accommodatieplannen die vooruitkijken naar wat we nodig hebben, wat we moeten behouden en hoe we met deze accommodaties om gaan. Hieronder een aantal uitgangspunten die we gebruiken bij de accommodatieplannen.

Binnensportaccommodaties

Onder binnensportaccommodaties verstaan wij accommodaties die geschikt zijn voor zowel bewegingsonderwijs als zaalsporten. Voor deze binnensportaccommodaties heeft de gemeente een regisseerde rol omdat wij een wettelijke taak hebben om bewegingsonderwijs te faciliteren. Die vraag is de basis voor het aantal en de grootte van de accommodaties, wel willen we zoals beschreven in het thema kinderen vaardig in bewegen samen met het onderwijs kijken welke faciliteiten ze nodig hebben. Dit doen we ook in nauw overleg met de sportaanbieders die gebruik maken van de zalen.

Als we binnensportaccommodaties bouwen, dan proberen we deze zoveel mogelijk te clusteren, zodat ze beter benut kunnen worden voor binnensport. Sportzalen en sporthallen zijn beter inzetbaar voor sport en daarmee ook rendabeler dan een enkele gymzaal. Dit doen we als we een accommodatie nieuw bouwen, renoveren (na 40 jaar) of vervangende nieuwbouw plegen (na 60 jaar).

Sportservice Ede is de exploitant van de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Zij hebben daarmee ook een rol in het adviseren van de gemeente over het accommodatieplan. Denk daarbij aan advisering over

clustering, inrichting en gebruik. SSE werkt hiervoor nauw samen met de gebruikers zoals het onderwijs en de sportaanbieders. Daarmee willen we gezamenlijk werken aan het meer rendabel maken van de binnensportaccommodaties in Ede.

De gemeentelijk rol voor sportaanbieders die geen gebruik maken van onze binnensportaccommodaties zoals squash, fitness, denksport en cafésporten, is beperkt tot een faciliterende rol. Deze sporten dienen zelf voor huisvesting te zorgen door het huren van een ruimten in bijvoorbeeld een buurthuis. De gemeente kan daarbij faciliteren in grond en het beschikbaar stellen van buurthuizen.

Buitensportaccommodaties

De gemeente heeft bij buitensportaccommodaties een regisserende rol bij breed inzetbare en niet-commerciële voorzieningen zoals deze er nu zijn voor voetbal, hockey, honkbal, atletiek, korfbal, skeelersport en wielersport. Zonder onze inzet komen deze voorzieningen niet van de grond en hebben aanbieders geen voorziening om hun sport te beoefenen en worden de gemeentelijke doelstelling om zoveel mogelijk Edenaars te laten sporten en bewegen niet behaald. Bij commerciële sporten zoals tennis en golf hebben wij alleen een faciliterende rol in bijvoorbeeld grond.

De gemeente is voor de breed inzetbare en niet-commerciële voorzieningen verantwoordelijk voor aanleg vervanging van sporttechnische faciliteiten

(velden, verlichting en kleedkamers). Kantines en clubhuizen zijn eigendom van verenigingen en worden door hen gefinancierd en onderhouden. Samen met de sportaanbieder als huurder bepalen we een afbakening tussen eigenaarsonderhoud en huurdersonderhoud. Dit leggen we vast in een meerjarencontract. De taakverdeling heeft uiteindelijk gevolgen voor de gemeentelijke kosten en daarmee ook voor de tarieven die we hanteren.

Voor het bepalen van het aantal velden en kleedkamers houden wij de normen aan die de sportbonden, NOC*NSF en de VNG hebben afgesproken.

Zwembaden

Voor de zwembaden ligt er een aparte zwembadvisie die beschrijft hoe we omgaan met het zwemproduct. Daarin zijn voor de komende jaren de plannen vastgelegd en die gaan we volgen. Zo is Zwembad De Peppel gerenoveerd en blijft voor Ede het enige overdekte zwembad. Daarmee is dit ook het bad waar de Edese zwemverenigingen sporten. Wel kijken we naar de toekomst. Hoe gaan we om met De Peppel als de levensduur verstreken is? Dit traject werken we verder uit onder andere met de aanbieders.

Naast De Peppel geven wij subsidie aan twee buitenbaden: Vrije Slag Bennekom en Bosbad Lunteren. Twee baden die belangrijk zijn voor onze doelstellingen en twee baden die horen bij onze basisinfrastructuur.

Grootschalige accommodaties

Er zijn ook accommodaties die een gemeente onmogelijk zelf kan regisseren zonder grote financiële risico's. Denk daarbij aan een kunstijsbaan of een subtropisch zwembad. Daarvoor is samenwerking in de regio nodig en met private partijen. We rekenen deze accommodaties dan ook niet tot de basisinfrastructuur en zullen daarom ook niet in de gemeentelijke accommodatie plannen worden opgenomen, maar separaat worden besproken. Daarbij verwachten wij een actieve rol van marktpartijen om hier daadwerkelijk mee aan de slag te gaan.

Tarieven gemeentelijke accommodaties

Onlosmakelijk verbonden met onze accommodaties zijn de tarieven. We streven naar een transparant systeem dat inzichtelijk maakt wat een aanbieder daadwerkelijk betaalt aan een accommodatie. Dat kan in de vorm van huur zijn, maar bij de buitensport gaat het ook om de geldelijke waardering van de onderhoudstaken die zij op zich nemen. Nu is deze discussie vertroebeld, is er onbegrip tussen de verschillende sporten en daar willen we een eind aanmaken.

Op basis van het transparante systeem kunnen we een discussie starten over harmonisatie van de verschillende tarieven voor binnensport, buitensport en zwemsport. Jaarlijks zal het college de bijbehorende tarieven gaan vaststellen.

Duurzaamheid

Als gemeente hebben we een duurzaamheidsambitie voor ons vastgoed, namelijk energieneutraal bouwen. Dit geldt ook voor onze gemeentelijke sportaccommodaties. We gaan onze sportaccommodaties dan ook verduurzamen volgens de ambities die zijn opgenomen in de speerpuntenmonitor. In de accommodatieplannen werken we dit uit. Naast onze eigen accommodaties hebben voornamelijk de buitensportaanbieders ook een eigen accommodatie, bijvoorbeeld een kantine. We stimuleren verenigingen om hun eigen accommodaties te verduurzamen en maken daarbij gebruik van landelijke regelingen.

Maar duurzaamheid gaat ook over gebruik. We streven naar een optimaal gebruik van onze accommodaties. Daarom is ons doel dat sportparken een open karakter hebben: onze inwoners zijn welkom en zoveel mogelijk mensen maken gebruik van de accommodaties.

Open betekent ook sociaal open: aanbieders worden gestimuleerd en gefaciliteerd om mee te werken aan de ambitie om sport en bewegen voor iedereen mogelijk te maken. In het thema vitale aanbieders komt dit terug. Samen met de verenigingen, andere aanbieders en de buurt bepalen we hoe het sportpark en de programmering er uit komt te zien. We bekijken samen met de sportaanbieders en de andere betrokkenen aanbieders naar de mogelijkheden om sportparkmanagers in te zetten.

Sportparken maken we dus fysiek open, maar daarbij zoeken we naar een optimum tussen openbaar maken en beheersbaar onderhoud. Bij een open karakter hoort ook dat de accommodaties toegankelijk moeten zijn. Om dit te realiseren sluiten we aan bij de inclusieagenda. Om het openbare karakter te stimuleren willen we dat de sportparken naadloos overgaan in openbare ruimte en in routes. Sportparken worden ingericht op fietsers en voetgangers en auto's zijn te gast. We werken aan logische en veilige routes tussen sportparken zodat de keuze voor een sport niet af hangt van de locatie maar van de wens.

Sport in de openbare ruimte

We zien verschuiving naar sport in openbare ruimte, zowel georganiseerd door sportverenigingen als anders georganiseerd of individueel. Nu de openbare ruimte steeds meer een onderdeel gaat vormen van de sportmogelijkheden moeten we daar meer oog voor hebben en locaties voor een sportieve openbare ruimte aangeven en variëren in doelgroep en aanbod. Denk daarbij aan pumptracks, Krajicek-playgrounds, urban sport zones, maar ook parken en grasvelden voor bootcamp.

De Essenburg: mix tussen sport, spelen en maatschappelijke ontwikkeling

De Essenburg is een goed voorbeeld van versterking van sportaccommodaties en sport in de openbare ruimte. Het gymlokaal, playground en de speeltuin zijn het middelpunt van allerlei activiteiten. Scholen kunnen binnen en buiten gymmen, activiteiten van Sportservice Ede voor jongeren kunnen ook bij slecht weer doorgang vinden en de combinatie met de speeltuin zorgt er voor dat ook de jongste kinderen er plaats kunnen nemen.

Dankzij de Krajicek foundation kunnen we de jongeren uit de wijk een scholarship aanbieden en in ruil daarvoor geven zij trainingen en clinics bij De Essenburg. Daarmee is er naast sport en spelen ook nog een maatschappelijke meerwaarde.

Sport zal dus meer betrokken moeten worden bij (her) ontwikkeling van gebieden op twee manieren 1.) door sport inhoudelijk als onderdeel van gezonde omgeving onderdeel te maken van de omgevingsvisie en 2.) voor de openbare ruimte werken met 'accommodatieplannen'. Daarbij werken we nadrukkelijk samen met stedenbouw, verkeer en openbare ruimte.

Bij de inrichting van de openbare ruimte gaan we zoveel mogelijk uit van de uitgangspunten van een beweegvriendelijke omgeving om bewegen in het dagelijks leven zoveel mogelijk te stimuleren. We gaan bij het inrichten van de sportieve openbare een optimale ontwikkelomgeving voor motorische vaardigheden van onze kinderen en sluiten daarmee aan bij het thema kinderen vaardig in bewegen.

Sportevenementen

Bij een goede infrastructuur horen ook sportevenementen. Sportevenementen zijn namelijk een vliegwiel voor maatschappelijke en economische doelstellingen. Wel moeten we niet de illusie hebben dat door sportevenementen naar Ede te halen mensen spontaan meer gaan sporten en bewegen, maar het kan wel inspireren en motiveren. Om een goede legacy te hebben moeten we een evenement koppelen aan side events die wel bewezen effect hebben op het sportgedrag en dit verankeren in het lokale aanbod.

Sport is onderdeel van de evenementenstrategie van de gemeente Ede en binnen deze strategie maken we afwegingen welke evenementen we binnen Ede vinden passen en willen ondersteunen. Voor slagkracht en afstemming werken we samen met onze partners in de provincie Gelderland

10. Van visie naar uitvoering

10.1. Uitvoeringsplan

Tweejaarlijks wordt er in nauwe samenwerking met Sportservice Ede en Sportforum Ede een uitvoeringsplan opgesteld. Daarin zal per thema verder worden uitgewerkt wat er concreet gedaan gaat worden en welke producten er opgeleverd gaat worden. Denk daarbij aan het opstellen van accommodatieplannen, prestatieafspraken en bijvoorbeeld een visie op bewegingsonderwijs.

De afzonderlijke producten zelf bespreken wij met Sportservice Ede en Sportforum Ede. Op deze wijze zorgen we voor gedragen plannen die ook daadwerkelijk een bijdrage gaan leveren aan onze doelstellingen op het gebied van sport en bewegen.

Aan het eind van het uitvoeringsplan volgt een evaluatie, die weer als input zal fungeren voor het nieuwe uitvoeringsplan voor de volgende twee jaar. Ook deze evaluatie wordt opgesteld met Sportservice Ede en Sportforum Ede.

10.2. P&C cyclus

De P&C cyclus is voor ons het instrument om concrete invulling te geven aan deze visie en de voortgang te monitoren.

Bij de programmabegroting geven wij aan wat we het komen jaar gaan doen en op welke financiering daarmee gemoeid is. Dit verantwoorden wij bij de jaarrekening, waar door middel van de indicatoren onze (sub) doelstellingen worden gemonitord.

Nieuwe ontwikkelingen die bijvoorbeeld komen uit de prestatieafspraken met SSE of uit de accommodatieplannen en de daarbij financiële claims dragen we aan via de perspectiefnota, waarna deze bij toekenning weer worden verwerkt in de programmabegroting.

Voor 2021 en 2022 is door de raad een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 250.000 om een boost te geven aan de uitvoering van deze sportvisie.

10.3. Ten slotte

Nogmaals willen we de nadruk leggen op de samenwerking. De gemeente heeft in haar rol de samenwerking nodig om de doelstellingen te behalen. Zowel met sportaanbieders, zorg als met onderwijs. Alleen samen kunnen we onze ambitie om meer Edenaren aan het sporten en bewegen te krijgen realiseren.

